

KRAJINNÁ POKRÝVKA predstavuje fyzický stav súčasnej krajiny, reprezentovaný prírodnými, ako aj človekom modifikovanými a vytvorenými objektmi. Zároveň je veľmi dobrým indikátorom súčasného využitia krajiny.

Na Slovensku sú najintenzívnejšie využívané predovšetkým rovinné časti nížin, okrem mokradových depresí a zaplavovaných nív. Dokumentuje to výrazná prevaha poľnohospodárskej ornej pôdy, na mnohých miestach poprerušovaná enklávami lesov, lúk a pasienkov a pozdĺž vodných tokov lokálnymi močiarimi. V pahorkovitých častiach nížin sú viac zastúpené lesy, lúky a pasienky, ale aj vinice, sady a miestami chmeľnice. Prevažujúce poľnohospodárske areály spolu s areálmi urbanizovanej krajiny sa nachádzajú aj v kotlinách. Dominanciu obytnej zástavby v sídlach dopĺňajú zóny priemyslu, dopravy, výstavby, ale aj zelene, športu a voľného času. Významnejšie rekreačné areály sa nachádzajú pri veľkých vodných plochách: Oravská priehrada, Zemplínska šírava, Liptovská Mara, Veľká Domaša, alebo sú súčasťou lesných a poloprírodných areálov (napr. Tatry, Nízke Tatry). Veľké areály lesov pokrývajú pohoria a zároveň indikujú reliéf Slovenska. Listnaté lesy sa nachádzajú v nižších teplejších častiach pohorí. S rastúcou nadmorskou výškou a klesajúcou teplotou pribúdajú zmiešané a ihličnaté lesy výrazne poznačené činnosťou človeka. Vysokohorská krajina je využívaná len na rekreáciu alebo na extenzívne poľnohospodárstvo. Porasty kosodreviny, alpínske lúky a bralný reliéf sú človekom ovplyvnené najmenej a sú chránené v národných parkoch a chránených krajinných oblastiach.

Pre lepšie poznanie, ale aj racionálne využívanie krajiny, jej zdrojov je dôležité mať prehľad o jej súčasnom stave, ako aj aktuálne informácie o prebiehajúcich zmenách.

Monografia poskytuje prehľad prístupov získavania informácií o krajinnnej pokrývke a využití krajiny Slovenska, charakterizuje ju a predstavuje možnosti sledovania jej zmien prostredníctvom nových geoinformačných technológií, medzi ktorými má výrazné postavenie diaľkový prieskum Zeme.

LAND COVER is the physical state of the contemporary landscape as represented by natural, as well as by man modified and created objects. It is simultaneously a very good indicator of the present state of land use.

The flat parts of lowlands apart from waterlogged depressions and inundated floodplains are the most intensively used areas in Slovakia. This can be seen by the distinct prevalence of agricultural arable land frequently interrupted by enclaves of forests, meadows and pastures, and by local swamps along the watercourses. Forests, meadows and pastures, but also vineyards, orchards, and occasionally hop plantations are abundant in the hilly part of lowlands. Agricultural areas along with urbanised areas also prevail in the basins of Slovakia. The dominating residential urban fabric in the settlements is supplemented by the industrial or transport zones, urban greenery, and sport and leisure areas. Large recreation areas are next to water bodies such as the Oravská priehrada, Zemplínska šírava, Liptovská Mara, and Veľká Domaša dams or they are part of the forest and semi-natural areas (for example the Vysoké Tatry Mts. or Nízke Tatry Mts.). Large areas of forests cover the mountain ranges and at the same time indicate the relief of Slovakia. Broad-leaved forests are to be found in the lower and warmer parts of the mountain ranges. Increasing sea levels and decreasing temperatures also increase the areas of mixed and coniferous forests that are affected by intensive human activity. High-mountain areas are used only for recreation or extensive agriculture. Dwarf mountain pine shrubs, alpine meadows and "klippen" relief forms are the least affected by human activity and they are protected in national parks and nature parks.

Profound understanding and more rational use of land and its resources in future relies on research, which in turn requires topical information about ongoing changes.

The monograph provides a review of approaches to obtaining information on land cover and land use in Slovakia, its characterization and presentation of options for monitoring the landscape changes by means of modern geoinformation technologies among which remote sensing is especially important.

OBSAH

CONTENTS

PREDHOVOR	6	FOREWORD	6
ÚVOD	9	INTRODUCTION	9
KRAJINA, KRAJINNÁ POKRÝVKA, VYUŽITIE KRAJINY	11	LANDSCAPE, LAND COVER, LAND USE	11
Formovanie termínu využitie krajiny	15	Formation of the term land use	15
VÝVOJ MAPOVANIA KRAJINNEJ POKRÝVKY A VYUŽITIA KRAJINY NA SLOVENSKU	19	DEVELOPMENT OF LAND COVER AND LAND USE MAPPING IN SLOVAKIA	19
Súčasný prístup v mapovaní krajiny pokryvky a využitia krajiny	32	Approaches to land cover and land use mapping	32
METÓDY MAPOVANIA KRAJINNEJ POKRÝVKY A VYUŽITIA KRAJINY	34	METHODS OF LAND COVER AND LAND USE MAPPING	34
CHARAKTERISTIKA TRIED KRAJINNEJ POKRÝVKY SLOVENSKA	42	CHARACTERISTICS OF LAND COVER CLASSES OF SLOVAKIA	42
ZMENY KRAJINNEJ POKRÝVKY SLOVENSKA ZA OBDOBIE 70. – 90. ROKOV	108	LAND COVER CHANGES OF SLOVAKIA DURING THE PERIOD BETWEEN 1970's – 1990's	108
VÝZNAM MÁP KRAJINNEJ POKRÝVKY A VYUŽITIA KRAJINY PRE SPOLOČENSKÚ PRAX	112	IMPORTANCE OF LAND COVER AND LAND USE MAPS FOR PRACTICAL LIFE	112
ZÁVER	115	CONCLUSION	115
LITERATÚRA	119	REFERENCES	119